

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

2024-25

1. Identificació del mòdul

1.1. Dades del mòdul

CICLE FORMATIU DE GRAU SUPERIOR DE FOTOGRAFIA (LOE)
MÒDUL : MEF10-Projetes de fotografia III

Curs	Període	Hores setmanals	Nombre de crèdits ECTS
Segundo	Segundo	8	8

Professorat responsable:

José Luis Martín García
Correu electrònic: jmartin@escoladisseny.com
Horari de tutories: -----

Coordinador de la família professional de Comunicació Gràfica i Audiovisual

Florentino Flórez
florez@escoladisseny.com

1.2. Contextualització del mòdul dins el pla d'estudis

En un momento de la fotografía donde lo digital es el protagonista de la tarea fotográfica, la presencia de los procesos tradicionales nos recordarán los orígenes y evolución de la fotografía al mismo tiempo que recalcamos el papel actual como medio expresivo de estos procesos que partiendo del hecho químico dan unos resultados sorprendentes y especiales. Por supuesto también nos beneficiamos de la imagen digital. Lo antiguo y lo rabiosamente moderno se complementan aquí..

1.3. Requisits per cursar el mòdul:

Capacidad para la visión y reflexión sobre el fenómeno de la fotografía.
Una habilidad manual para la manipulación de productos y materiales fotográficos químicos

2. Normativa de referència

Real Decreto 596/2007, de 4 de mayo, por el que se establece la ordenación general de las enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño (BOE 25/05/2007).

Decret 15/2019, de 15 de març, pel qual s'estableixen els currículums, en l'àmbit de les Illes Balears, dels cicles formatius de grau mitjà de tècnic d'Arts Plàstiques i Disseny en Assistència al Producte Gràfic Imprès i de grau superior corresponents als títols de tècnic superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Fotografia, de tècnic superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració i de tècnic superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Còmic, pertanyents tots a la família professional artística de comunicació gràfica i audiovisual, i es regulen l'avaluació i les proves d'accés dels estudis professionals d'arts plàstiques i disseny (BOIB 035, 16 març 2019)

3. Objectius d'aprenentatge del mòdul

1. Conocer y saber utilizar los materiales, equipos y técnicas que intervienen en los procesos fotográficos tradicionales.
2. Desarrollar procedimientos apropiados a la peculiaridad de cada proceso
3. Dominar con seguridad los distintos procesos propuestos
4. Analizar la aportación de los distintos procesos al trabajo personal del fotógrafo.
- 5 Transmitir ideas y mensajes a través de las características especiales de cada proceso.
- 6 Procesar imágenes a través de procesos tradicionales

- 7 Manejar y utilizar equipos y elementos necesarios que intervienen desde la toma hasta la plasmación de la imagen.
- 8 Conocer la normativa de seguridad del material utilizado.
9. Conocer las especificaciones y características técnicas de los materiales y equipos fotográficos tradicionales.
10. Dominar la terminología que acompaña a estos procesos

4. Continguts temàtics del mòdul *(distribuïts en unitats d'aprenentatge)*

4.1. Continguts temàtics

- 17.- La fotografía química. Negativo y positivo del siglo XIX al siglo XXI.
- 18.- Peculiaridades comunes de los procesos tradicionales. Uso de cámaras. Obtención del negativo. Positivado por contacto. Conservación.
- 19.- Emulsiones a base de sales de plata: Papel salado, albúmina, argyrotipia
- 20.- Emulsiones a base de sales de hierro: cianotipia, kallitipia
- 21.- Emulsiones nobles a base de platino y otros: Platinotipia, paladiotipia
- 22- Emulsiones pigmentarias: Goma bicromatada, carbón
- 23.- Procesos fotomecánicos: fotograbado, fototipia, woodburytipia, otros.

4.2.Distribució temporal

8 horas a la semana

Mes	Dies	Unitat didàctica / continguts	Activitats d'aprenentatge	Procediments i tècniques d'avaluació
Febrero	10-14	Presentación		
	17-21	17.- La fotografía química. Negativo y positivo del siglo XIX al siglo XXI.	Negativo b/n en distintos formatos y papeles tradicionales. Cámara estenopeica y tradicionales	
	24-28			
Marzo	03-07	18.- Peculiaridades comunes de los procesos tradicionales. Uso de cámaras. Obtención del negativo. Positivado por contacto. Conservación	Realización de negativos	
	10-14			
	17-21	19.- Emulsiones a base de sales de plata: Papel salado, albúmina y argyrotipia	Realización de copias en papel salado	
	24-28			
Abril	31-04	20.- Emulsiones a base de sales de hierro: cianotipia, kallitipia	Realización de cianotipos en distintos formatos	
	07-11			
	14-16	21.- Emulsiones nobles a base de otras sales: Platinotipia, paladiotipia	Realización de argyrotipias	
	28-02			
Mayo	05-09	22.- Emulsiones pigmentarias: Goma bicromatada, carbón	Realización de copias proceso goma bicromatada con distintos pigmentos	
	12-16	23.- Procesos fotomecánicos: fotograbado, fototipia, woodburytipia, otros.	Procesos alternativos naturales. Antiotipia	
	19-23		Entrega Final ordinaria	
	26-30		Ev. ordinaria Lunes 26	
Junio	02-06		Entrega final extraordinaria	
	09-13		Evaluación extraordinaria 9 de junio	
	16-20			
	23-27			

5. Materials i recursos didàctics

5.1. Bibliografia bàsica

- ANTONINI, Marco y otros. Fotografía experimental. Manual de técnicas y procesos alternativos Barcelona 2014.
- BADGER, Gerry, *Genialidad de la fotografía. Cómo la fotografía ha cambiado nuestras vidas*. Barcelona 2009
- BRIGHT, Susan. *La fotografía hoy*. Electa. San Sebastián 2005
- CRAWFORD, William. *The Keepers of the Light*. New York 1979
- DAVIS, Harold. *Iluminación creativa*. Madrid 2011. Anaya
- FONTCUBERTA, Joan. Fotografía: conceptos y procedimientos. Barcelona 19

FOOX, Anna y Caruana, Natasha. *Tras la imagen. Investigación y práctica en fotografía*. Barcelona 2014

GOLDEN, Reuel, *Fotografía del Siglo XX*. Lisma, Madrid 2003

INGLEDEW, John. *La fotografía*. Blume. Barcelona 2013.

KOCH, Roberto. *Grandes fotógrafos*. Blume 2012

KOETZIE, Hans-Michael, *50 fotografías míticas: su historia al descubierto*. Taschen 2011

KOETZIE, Hans-Michael. *Fotógrafos de la A a la Z*. Taschen, 2011

MELLADO MARTÍNEZ, José María, *Fotografía digital de alta calidad*. Artual. Madrid 2006

MONTANER, Joaquín, *Iluminación*, Casanova Barcelona 2005

HACKING, Juliet. *Fotografía. Toda la historia*. Blume. Barcelona 2012.

MCNALLY, Joe. *Diseñar la luz*, Anaya. Madrid 2012

NAVARRO, Fructu. *Forografía 3D*. Anaya 2011

SCOTT, Grant. *Guía esencial del estudiante de fotografía profesional*. GG Barcelona 2017

VALENZUELA, Roberto. *El posado perfecto*. Madrid 2014. Anaya

VARIOS. *La fotografía del siglo XX del Museo Ludwig*. Taschen 2013

VARIOS. *Historia de la fotografía desde 1839 a la actualidad. George Eastman House. Collection*. Taschen 2012.

VARIOS, *Los grandes fotógrafos*. Debate. Madrid 2000

VERSACE, Vincent. *El retorno a Oz. Técnicas de conversión de la fotografía en color a blanco y negro*. Anaya 2014

WILLIAMS, Val. *Cuando la fotografía es un arte*. Barcelona 2012

5.2. Bibliografía complementaria

VARIOS. *Life de la Fotografía*

Colección de 16 libros con los siguientes títulos:

El Laboratorio

El Estudio

La cámara

El color

Problemas especiales

Luz y película

La fotografía de la naturaleza

Técnicas fotográficas

Las fotografías y sus cuidados

El reportaje fotográfico

Grandes temas

El arte de la fotografía

La fotografía en los viajes

La fotografía de los niños

La fotografía documental

Grandes fotógrafos

Barcelona 1976. Salvat

VARIOS

Esenciales de la fotografía española.

Colección de 20 monográficos publicados semanalmente por EL PAÍS entre junio y octubre de 2017

Chema Madoz

Francesc Català-Roca

Alberto García-Alix

Isabel Muñoz

Joan Fontcuberta

Ramón Masats

Ouka Leele

Cristina García Rodero

José Ortiz Echagüe

Alfonso

Carlos Pérez Siquier

Colita

Xavier Miserachs

José Manuel Navia

Pablo Pérez Minguez

Rafael Sanz Lobato

Gabriel Cualladó

Alberto Schommer

Leopoldo Pomés

Agustí Centelles

Madrid 2017

5.3. Altres recursos

Visitas a empresas y fotógrafos

Revistas y publicaciones específicas

Asistencia a ferias, exposiciones y eventos culturales relacionados con la especialidad

Recursos *online* a través de la web de la asignatura como videos, documentales o páginas web

6. Metodologia docent

6.1. Estratègies generals metodològiques

La metodología será activa y práctica, adaptada al tipo de alumnado.

Clases presenciales Exposición y debate de los trabajos. Trabajos prácticos individuales.

Coloquio sobre los resultados obtenidos tanto individualmente como en grupo.

Visitas a exposiciones, conferencias y a profesionales

6.2. Organització i tipus d'activitats d'aprenentatge

Los contenidos se desarrollarán con trabajos prácticos casi semanales que se propondrán tanto verbalmente y con ayuda de medios audiovisuales o material de la escuela, así como con la entrega de una ficha donde se expone el contenido del trabajo, plazo de entrega, modo de presentación, y criterios de corrección, además de todo lo que se considere oportuno para la correcta comprensión de la tarea a realizar

6.3. Instal·lacions del centre i material

Aula que se pueda oscurecer y acceso a un reproductor de DVD y televisión o proyector de diapositivas y/o de vídeo. Acceso a ordenadores, scanner, pizarra digital.

Estudio y aula de fotografía, laboratorios, cámaras digitales, lentes.

6.4. Activitats interdisciplinàries

Se ajustarán durante el curso.

6.5. Activitats complementàries i extraescolars

Les activitats complementàries es desenvoluparan d'acord amb les necessitats acadèmiques de l'assignatura i/o el calendari de les institucions públiques i privades que les organitzen (si escau).

6.6. Atenció a la diversitat

La *Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació* (Títol II, equitat en l'educació) tracta de l'atenció educativa diferent de l'ordinària: Necessitat Específica de Suport Educatiu (ANESE), una categoria única que inclou l'alumnat amb Necessitats Educatives Especials (NEE), l'alumnat amb Dificultat Específiques d'Aprenentatge (DEA), l'alumnat amb Altes Capacitats (AC), l'alumnat d'Incorporació Tardana (IT), i l'alumnat amb Condicions Personals o d'Història Escolar (CP/HE), però en principi per l'ensenyament obligatori.

Per altra banda, la normativa autonòmica que regula els ensenyaments artístics professionals d'arts plàstiques i disseny no preveu l'**atenció a la diversitat** ni les **adaptacions curriculars individuals** (ACI) a l'aula, tan sols l'article 13.2 del *Real Decreto 596/2007* estatal estableix que: "Els centres que imparteixin ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny desenvoluparan i completaran els currículums establerts per l'Administració educativa corresponent, mitjançant la posada en pràctica del seu projecte educatiu i la implementació de programacions didàctiques que prenguin en consideració les característiques del context social i cultural, les necessitats de l'alumnat, amb especial atenció als que presentin una discapacitat, i les possibilitats formatives de l'entorn".

Aquestes mesures administratives, que recorda la disposició addicional 1ª del *Real Decret 596/2007* estatal, es centren principalment en facilitar a l'alumnat els mitjans i recursos que siguin necessaris per accedir als ensenyaments artístics professionals d'arts plàstiques i disseny i cursar-los.

- Accés als estudis (article 17.1 del *Reial Decret 596/2007* estatal).
- Convocatòria extraordinària (article 19.5 del *Reial Decret 596/2007* estatal).
- Expedient acadèmic (article 20.2 del *Reial Decret 596/2007* estatal).

En aquest context, sempre hem intentat donar a l'alumnat un **tracte individualitzat i personalitzat**, raó per la qual pensem que no és necessari adoptar mesures especials per atendre l'alumnat amb problemes d'aprenentatge i altres necessitats educatives específiques, en un sentit (discapacitat psíquica, sensorial o motora, trastorns greus de conducta) o en un altre (superdotació, sobredotació). No obstant això, demanem l'alumnat una adreça de correu electrònic per estar en contacte, enviar i rebre exercicis, atendre consultes puntuals, i poder donar una millor atenció personalitzada, aquesta vegada en línia.

En tot cas, en tractar-se d'ensenyaments artístics professionals de lliure elecció, entenem que no es poden fer **adaptacions curriculars significatives**, en el sentit d'adequar els objectius educatius, eliminar o incloure determinats continguts essencials, i modificar els criteris d'avaluació.

Per contra, entenem que sí són possibles les **adaptacions curriculars no significatives** (modificacions dels elements del currículum que no afecten a l'assoliment dels objectius d'aprenentatge) i les **adaptacions d'accés al currículum** (elements organitzatius, recursos de tot tipus i optimització d'aquests), en el marc del *Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics* a les Illes Balears.

De fet, l'article 20.2 (documents bàsics d'avaluació i mobilitat dels ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny) del *Reial Decret 596/2007* estatal explica que les mesures d'adaptació curricular han de constar a l'expedient acadèmic de l'estudiant (si escau). Per altra banda, no s'ha de confondre l'**adaptació curricular no significativa** de la qual parlem amb l'adaptació a la que fa referència l'article 21 del *Reial Decret 596/2007* estatal està referida a l'**adaptació per trasllat d'expedient acadèmic** a un centre d'altra administració educativa.

7. Criteris, procediments i instruments d'avaluació i qualificació

7.1. Criteris d'avaluació generals

En tots els períodes d'avaluació s'aplicaran els següents criteris:

- Treballs en grup: En el cas de treballs realitzats en grup, els alumnes integrants hauran de tindre una assistència a les classes del 75% i una participació activa durant la realització d'aquest treball (CA01, CA02, CA04). Per als alumnes que no hi assisteixin hauran d'entregar el treball complet realitzat per ells o un treball complementari (a determinar pel professorat). L'avaluació dels treballs en grup serà individual, i per tant, la nota no te perquè ser la mateixa per tots els integrants del grup; s'avaluarà en funció del treball desenvolupat i demostrat per cada un .
- Formats d'entrega: No es considera lliurat un treball si no està al suport demanat. Si el suport és electrònic ha d'incloure tots els formats d'arxius demanats a l'enunciat de l'exercici (tant nadius-amb la versió indicada- com d'exportació). L'alumne mantindrà sempre una còpia de seguretat de tots els treballs que entregui durant el curs i que el professorat podrà demanar en qualsevol període d'avaluació. En tot cas, no és permesa l'entrega en format "pdf" d'aquells treballs que impliquin redacció per part de l'alumne, en aquest cas, el format ha de ser el de documents de Google editable, per permetre la correcció per part del professor.
- Ètica professional. En cas de treballs plagiats es posarà un 0. Pels treballs en els quals s'utilitzen imatges, vídeo o so, hauran de ser lliures de drets o comptar amb l'autorització pertinent de l'autor. Per als casos que no sigui possible, s'haurà de detallar l'autor i el lloc on es va obtenir el material.
- El fet de no assistir a alguna classe no eximeix a cap alumne de no portar el mateix ritme de treball que els seus companys o a no tenir les tasques realitzades a la data corresponent, sempre dintre dels límits de l'avaluació continuada. També s'ha de tenir en compte que en gran part, la resolució de problemes que es puguin presentar en el decurs de la producció fotogràfica i audiovisual formen part dels objectius formatius, de tal forma que l'alumne haurà d'adaptar-se a les circumstàncies i materials disponibles.

7.2. CA/Criteris d'avaluació del mòdul:

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Manejar los equipos fotográficos y procesar las imágenes con dominio técnico.
2. Adecuar las soluciones técnicas, formales y expresivas a las especificaciones temáticas y comunicativas de proyecto.
3. Organizar, planificar y llevar a cabo los trabajos fotográficos con el nivel de calidad exigible profesionalmente.
4. Desarrollar proyectos, individuales y en equipo, en todas sus fases, hasta la obtención de un producto fotográfico de calidad artística, técnica y comunicativa.
5. Seleccionar y organizar adecuadamente los elementos, materiales y humanos, que serán fotografiados.
6. Dotar a la fotografía de elementos persuasivos, informativos y/o identificativos que transmitan ideas y mensajes acordes a los objetivos comunicacionales del proyecto.
7. Realizar imágenes temática y estilísticamente acordes al ámbito profesional y al género de que se trate.
8. Demostrar autonomía en la planificación y realización del trabajo fotográfico.
9. Presentar y defender fundamentadamente las propias ideas y el trabajo realizado, y emitir una valoración argumentada del mismo.
10. Utilizar con destreza la tecnología propia de la especialidad tanto en la realización como en la comunicación del proyecto.
11. Atenerse en los proyectos a la normativa vinculada al ejercicio profesional como por ejemplo la relativa al derecho a la intimidad, al honor y a la propia imagen

7.3 Procediments i tècniques d'avaluació i criteris de qualificació o ponderació (ordinària, anual/febrer/juny)

Procediments i tècniques d'avaluació	Tipus (*)	Criteris d'avaluació	Criteris de qualificació o ponderació	
			Avaluació continua / complementaria	Avaluació final
<i>Tècniques d'observació (registres, llistes de control, etc.)</i>	NR	Iniciativa, interés y participación activa en el desarrollo de la clase. Tener un comportamiento adecuado en formas y expresiones.	10%	---

<i>Treballs i projectes</i>	<i>R</i>	CA1 a CA11 Cada proyecto se corregirá individualmente. Para superar el módulo todos tienen que estar aprobados. La no entrega de cuatro proyectos conlleva la pérdida de la evaluación continua.	<i>90%</i>	<i>100%</i>
Total			100 %	100 %

*Aquest camp s'utilitza per especificar el tipus o caràcter de l'activitat d'avaluació: NR (no recuperable) o R (recuperable).

7.4. Criteris, procediments i instruments d'avaluació d'alumnes amb el mòdul pendent (extraordinària)

Procediments i tècniques d'avaluació	Tipus (*)	Criteris d'avaluació	Criteris de qualificació o ponderació
<i>Treballs i projectes</i>	<i>R</i>	CA1 a CA11 <i>Se entregarán los proyectos no presentados y no superados o los nuevos propuestos para esta convocatoria.</i>	<i>100%</i>

*Aquest camp s'utilitza per especificar el tipus o caràcter de l'activitat d'avaluació: NR (no recuperable) o R (recuperable).

8. Altres observacions